

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 699/2016-48

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. apríla 2017 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, sudcu Milana Lalíka a sudkyne Marianny Mochnáčovej prerokoval prijatú sťažnosť [redacted]; [redacted]; [redacted]; [redacted]; a [redacted], zastúpených advokátom JUDr. Antonom Hajdukom, Štúrova 101/5, Vranov nad Topľou, vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21 Co 35/2014 z 26. februára 2015 a jemu predchádzajúcim postupom a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] a [redacted] podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21 Co 35/2014 z 26. februára 2015 a jemu predchádzajúcim postupom p o r u š e n é b o l i .

2. Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21 Co 35/2014 z 26. februára 2015 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alšie konanie a rozhodnutie.

3. Krajský súd v Prešove j e p o v i n n ý uhradiť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] trovy právneho zastúpenia v sume 732,16 € (slovom sedemstotridsaťdva eur a šesťnásť centov) na účet ich právneho zástupcu JUDr. Antona Hajduka, Štúrova 101/5, Vranov nad Topľou, v lehote jedného mesiaca od doručenia tohto nálezu.

4. Sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

II.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. októbra 2016 doručená sťažnosť [REDACTED]; [REDACTED]; [REDACTED]; [REDACTED]; [REDACTED], a [REDACTED] (spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 21 Co 35/2014 z 26. februára 2015 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) a jemu predchádzajúcim postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 444/2015 z 30. júna 2016 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) a jemu predchádzajúcim postupom.

2. Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva:

«Slovenská republika - Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR... sa žalobou doručenou Okresnému súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“)... 8.7.2010, domáhala proti [REDACTED]... (ďalej len „žalovaný v 1. rade“), [REDACTED]... [REDACTED]

... j..., ..., ...
a ... určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v katastrálnom území
Prešov, obec Prešov, okres Prešov, zapísaných na ... ako

- pozemok parc. č. ... registra C o výmere 1396 m², druh pozemku ostatné plochy,

- pozemok parc. č. ... registra C o výmere 243 m², druh pozemku ostatné plochy,

- pozemok parc. č. ... registra C o výmere 722 m², druh pozemku ostatné plochy,

a na ... ako

- pozemok parc. č. ... registra C o výmere 501 m², druh pozemku ostatné plochy.

- pozemok parc. č. ... registra C o výmere 8 m², druh pozemku ostatné plochy,

- pozemok parc. č. ... registra C o výmere 69 m², druh pozemku ostatné plochy,

- pozemok parc. č. ... registra C o výmere 38 m², druh pozemku ostatné plochy (ďalej
len „nehnutel'nosti“).

Žalobca v žalobe tvrdil, že nadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnostiam na základe
právoplatného vyvlastňovacieho rozhodnutia - výmeru 13081/1-1942 vydaného dňa
28.4.1942 Župným úradom Prešov, ktorým došlo k vyvlastneniu časti parcely mpč. ...
zapísanej v pozemnoknižnej vložke ... k. ú. ... vo výlučnom vlastníctve ...
..., právnej predchodkyne žalovaných v 2. až 6. rade - sťažovateľov; Vlastnícke
právo k nehnuteľnostiam v prospech právnej predchodkyne sťažovateľov bolo zapísané
do pozemkovej knihy vo vložke č. ... kat. úz. ... titulom kúpy z 3.5.1909.

Podľa tvrdenia Žalobcu nehnuteľnosti, ktorých určenia vlastníckeho práva sa
žalobou domáhal, sú identické s časťou pôvodnej parcely mpč. ..., zapísanej
v pozemnoknižnej vložke č. ... s výmerou 36 árov a 32 m² v zmysle geometrického plánu
č. 149/99 vyhotoveného dňa 1.12.1999 ...

Sťažovatelia ako dedičia nadobudli vlastníctvo k nehnuteľnostiam po poručiteľke
..., nar. ..., zomrelej ..., na základe
Osvedčenia o dedičstve sp. zn. ..., zo dňa 7.2.2000, právoplatného dňa
23.2.2000, vydaného v dedičskom konaní vedenom Okresným súdom Prešov pod sp. zn.
...

Na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad bol Správou katastra Prešov povolený
pod ..., sťažovatelia previedli vlastníctvo k pozemkom parc. č. ..., č. ...

a č. [REDAKOVANÉ] na žalovaného v 1. rade. Parcely č. [REDAKOVANÉ], č. [REDAKOVANÉ], č. [REDAKOVANÉ] a č. [REDAKOVANÉ] ostali vo vlastníctve sťažovateľov.

Na základe uvedeného sťažovateľa popierali nadobudnutie vlastníckeho práva žalobcom titulom vyvlastňovacieho výmeru, od ktorého žalobca odvodzoval svoje vlastnícke právo.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 9 C 47/2010 zo dňa 12.12.2013 určil, že žalobca je vlastníkom nehnuteľností zapísaných na [REDAKOVANÉ] a na [REDAKOVANÉ]. Súčasne zamietol žalobu v časti o určenie, že nehnuteľnosti sú v správe [REDAKOVANÉ], taktiež zamietol žalobu v časti o uloženie povinnosti Okresnému úradu Prešov zapísať do operátov katastra nehnuteľností nehnuteľnosti ako vlastníctvo Slovenskej republiky v správe [REDAKOVANÉ]. Žalovaným v 1. až 6. rade náhradu trov konania nepriznal. ...

Podľa názoru okresného súdu „súd má za nepochybné, že vyvlastňovacie konanie v roku 1942 prebehlo a jeho výsledkom bol individuálny akt - Vyvlastňovací výmer č. [REDAKOVANÉ] na základe ktorého došlo okrem iného k vyvlastneniu časti parcely [REDAKOVANÉ], zapísanej v [REDAKOVANÉ] č. [REDAKOVANÉ] pre kú. [REDAKOVANÉ] a to v rozsahu 36 árov a 32 m² pre Slovenský štát - [REDAKOVANÉ]“

Tento výmer podľa okresného súdu „nadobudol právoplatnosť, aj keď neurčeného dňa, pretože z formulácie „potvrdzujem, že tento výmer sa stal právoplatným“ v [REDAKOVANÉ] dňa 4.8.1944, uvedenej na strane 4. tohto výmeru je síce zrejmé, že tento výmer právoplatnosť nadobudol, avšak nie je zrejmé, či sa tak stalo 4.8.1944 alebo, čo je pravdepodobnejšie, 4.8.1944 bola iba vyznačená táto doložka právoplatnosti.

Čo sa týka doručovania tohto výmeru, zo strany 3-4 tohto výmeru je zrejmé, že bol doručovaný na 10 miest. Pod bodom 6. sa uvádza, Že Obecný notársky úrad v [REDAKOVANÉ] obdrží 5 exemplárov stým, aby všetkých zainteresovaných upovedomil a výmery doručil. Z tejto formulácie nie je možné ustáliť, že Obecný notársky úrad v [REDAKOVANÉ] mal 5 exemplárov doručovať pred ním nachádzajúcim sa 5 adresátom... Táto formulácia rovnako môže znamenať, že Obecný notársky úrad v [REDAKOVANÉ] mal doručovať tento vyvlastňovací výmer fyzickým osobám, účastníkom vyvlastňovacieho konania a to napríklad aj vd. [REDAKOVANÉ]...“

Okresný súd za dôkaz, že prebehlo vyvlastňovacie konanie, považoval aj uznesenie okresného súdu zo dňa 7.7.1942, ktorým bola právna predchodkyňa sťažovateľov a ostatní

zainteresovaní predvolaní na deň 2.9.1942 na rozvrhové pojednávanie, aj uznesenie okresného súdu zo dňa 12.11.1942 o tom, že bez vyčkania právoplatnosti tohto uznesenia sa má zo súdneho depozitu vyplatiť právnej predchodkyni sťažovateľov suma 96.475,- Ks ako odplata za vyvlastnené nehnuteľnosti.

To, že sa súdu, ani účastníkom konania nepodarilo zabezpečiť vyvlastňovací spis, ktorý sa nenachádza ani v archívoch Slovenskej republiky, podľa názoru okresného súdu „neznamená, že sú pravdivé tvrdenia žalovaných o tom, že vyvlastnenie neprebehlo v súlade so zákonom, resp. že neprebehlo vôbec. Súd má za to, že o vyvlastňovacom konaní svedčí jednak vyvlastňovací výmer a jednak na neho nadväzujúce uznesenia Okresného súdu v Prešove. Je teda zrejmé, že Okresný súd v Prešove mal vyvlastňovací výmer, prípadne aj spis k dispozícii, keďže na ich základe pristúpil k rozvrhu do súdneho depozitu zloženej vyvlastňovacej náhrady.“

Sťažovatelia podali odvolanie proti rozsudku okresného súdu.

Krajský súd... rozsudkom sp. zn. 21 Co 35/2014 zo dňa 26.2.2015 rozsudok okresného súdu potvrdil. ...

Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podali sťažovatelia dovolanie.

Najvyšší súd... uznesením sp. zn. 2 Cdo 444/2015 zo dňa 30.6.2016 dovolanie sťažovateľov odmietol ako neprípustné. ...

Sťažovatelia poukazujú na to, že v judikatúre ústavného súdu bola rovnako stanovená povinnosť pre všeobecné súdy zohľadňovať špecifické okolnosti a individuálne súvislosti každého konkrétneho prípadu tak, aby bolo dosiahnuté spravodlivé vyriešenie veci, t. j. také, aby úzkostlivé lipnutie na litere zákona v prospech jednej procesnej strany nespôsobilo do očí bijúcu nespravodlivosť druhej procesnej strany.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy má každý právo vlastniť majetok a vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Z tohto ustanovenia vyplýva povinnosť verejnej moci konať tak, aby do vlastníckeho práva jednotlivca sama nezasahovala, ale rovnako povinnosť poskytnúť vlastníkovi ochranu v prípade, keď je jeho vlastnícke právo rušené či obmedzované zo strany tretích subjektov.

Ústavný súd už vyslovil, že primárnym cieľom a zmyslom civilného procesu je ochrana porušených alebo ohrozených subjektívnych práv účastníka konania. Ak sa všeobecné súdy pri posudzovaní problematiky nadobúdania vlastníckeho práva

k nehnuteľnej veci aktom vyvlastnenia (vyvlastňovacím rozhodnutím) v tejto veci sústredili iba na povrchné a svojvoľné hodnotené technické nedôslednosti rôzneho druhu v postupe príslušných štátnych orgánov hovoriace v neprospech sťažovateľov, šlo o typický príklad ústavným súdom mnohokrát reprobovaného arbitrárneho a formalistického odôvodnenia zrejmej nesprávnosti a nespravodlivosti, keď uprednostňovali iba zdanlivú legalitu vtedajšieho postupu štátu pri správe svojho majetku pred hodnotami materiálneho právneho štátu, ktoré sú všeobecné súdy povinné chrániť. Uvedené pochybenie sa negatívnym spôsobom premietlo do roviny ústavou zaručených základných práv na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. ...

Aj keď Občiansky zákonník explicitne neupravuje všeobecný spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam od nevlastníka iba na základe dobrej viery nadobúdateľa, s výnimkou vydržania nemožno bezvýnimočne tvrdiť - ako to konštatovali všeobecné súdy v danej preskúmvanej veci - že vzhľadom na to, že sporné parcely v čase smrti osoby, po ktorej boli prejednané v rámci dodatočného dedičského konania, tejto osobe nepatrili, nemohli byť predmetom dedenia. A taktiež, že prevod parciel zo sťažovateľov na žalovaného v 1. rade tak nadobudnutie vlastníckeho práva žalovaným v 1. rade znamenať nemohol.

... v tomto smere už došlo určitému posunu v doterajšej judikatúre ústavného súdu v riešení otázky „nemo plus iuris“ (I. ÚS 50/2010) o nové interpretačné závery či vývoj sociálnej reality najmä v zmysle zásadnej ochrany tej osoby, ktorá urobila právny úkon s dôverou v určitý - jej druhou stranou prezentovaný skutkový stav. Navyše, ak bol potvrdený údajmi z verejnej štátom vedenej evidencie a najmä, keď ho potom aprobuje aj príslušný orgán verejnej moci (kataster nehnuteľnosti, súd a pod.).

Princíp dobrej viery chrániaci účastníkov súkromnoprávných vzťahov je jedným z kľúčových prejavov princípu právnej istoty odvíjajúceho sa od princípu právneho štátu. Nadobúdateľovi vlastníckeho práva, pokiaľ toto právo nadobudol v dobrej viere, musí byť poskytovaná široká ochrana, pretože v opačnom prípade by si nikdy nemohol byť istým svojím vlastníctvom, čo by bolo v rozpore s poňatím materiálneho právneho štátu (porovnaj aj R 14/2009). Otázkou dobrej viery takého nadobúdateľa vlastníckeho práva sa tak všeobecné súdy musia vždy riadne zaoberať pri jeho spochybňovaní treťou osobou.

Ústavný súd v najnovšej judikatúre už uviedol, že z hľadiska poskytnutia ústavnoprávnej ochrany je treba postaviť na rovnakú úroveň vlastnícke právo pôvodného vlastníka a nadobúdateľa vlastníckeho práva k nehnuteľnosti novým nadobúdateľom na základe jeho dobrej viery. Tým sa dostávajú do vzájomnej kolízie obidve ústavné hodnoty - princíp ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa (princíp dobrej viery, dôvery v akty štátu a právnej istoty v demokratickom právnom štáte) a princíp ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka (princíp *nemo plus iuris ad alium transfere potest quam ipse habet*, t. j. nikto nemôže previesť na iného viac práv, než koľko sám má). Pokiaľ však nemožno zachovať maximum z obidvoch základných práv, treba prihliadnúť na princíp všeobecnej spravodlivosti, keď je nutné zvažovať všeobecné súvislosti tohto typu kolízie základných práv, ako aj individuálne okolnosti konkrétneho rozhodovaného prípadu. Vyššie riziko má nie byť nedbalý vlastník než nadobúdateľ v dobrej viere, pretože tento nie je schopný sa nijako dozvedieť o tom, ako vec opustila vlastníkovu sféru a dostala sa na list vlastníctva prevodcu po zákonom určenom správnom (katastrálnom) konaní (Nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 549/2015 zo 16. marca 2016).

Ak sťažovatelia pri nadobudnutí nehnuteľností evidovaných v katastri nehnuteľností... v dedičskom konaní po poručiteľke konali v dobrej viere v konštitutívny akt štátu (v tomto prípade dvojnásobný - právoplatné osvedčenie o dedičstve a zapísanie tejto skutočnosti v katastri nehnuteľností), mal by požívať ústavnú ochranu.

Obdobne nemôže byť sťažovateľom na ujmu, ak pri prevode časti nehnuteľností na žalovaného v 1. rade konali v dobrej viere v konštitutívny akt štátu (v tomto prípade rozhodnutie o povolení vkladu). Zbavením vlastníckeho práva žalovaného v 1. rade napadnutými rozhodnutiami všeobecných súdov sťažovatelia tak čelia žalobe o vrátenie kúpnej ceny za predané nehnuteľnosti zo strany žalovaného v 1. rade. ...

Sťažovatelia poukazujú, že z osvedčenia o dedičstve je jednoznačne preukázané, že oni dedičstvo po poručiteľke neodmietli a že sú spôsobilí dedič, dedičstvo nadobudli smrťou svojej matky, teda poručiteľky dňa 13.7.1950, kedy vstúpili do práv poručiteľky, stali sa vlastníkmi sporných nehnuteľností, a teda došlo k zmene vlastníctva.

V tejto súvislosti sťažovatelia zdôrazňujú, že počas celého obdobia, resp. aj ich právna predchodkyňa žili v tom, že sporné nehnuteľnosti patria do ich vlastníctva, a to z toho dôvodu, že nemali vedomosť o tom, že tieto nehnuteľnosti mali byť už vyvlastnené,

nakoľko im (resp. ich právnej predchodkyňi) nebolo doručené žiadne vyvlastňovacie rozhodnutie, čo potvrdzuje aj tá skutočnosť, že zo zápisov na príslušných LV k.ú. Prešov ku dňu smrti právnej predchodkyne sťažovateľov bolo preukázané, že v tomto období táto bola vedená ako vlastníčka sporných nehnuteľností.

Napriek tomu vo veci konajúce súdy neuverili sťažovateľom, že o tom, že sporné nehnuteľnosti nemali ku dňu smrti právnej predchodkyne sťažovateľov patriť do jej vlastníctva, sa sťažovatelia dozvedeli až zo žaloby žalobcu, ktorú žalobca doručil okresnému súdu až 8.7.2010.

Sťažovatelia namietajú, že v rámci dokazovania okresný súd právne relevantným spôsobom nepreukázal a krajský súd len súhlasil s okresným súdom bez akéhokoľvek relevantného odôvodnenia, že právnej predchodkyňi sťažovateľov bolo rozhodnutie o vyvlastnení akýmkoľvek spôsobom doručené, ani nepreukázal prijatie náhrady za vyvlastnenie (žalobca nepreukázal a súdy neodôvodnili, či sa vôbec právna predchodkyňa sťažovateľov dozvedela o náhrade).

... právne závery krajského súdu v predmetnej veci sa javia byť neodôvodnené a arbitrárne vyúsťujúce k porušeniu označených práv, a to s prihliadnutím na interpretáciu a aplikáciu vyvlastňovacieho výmeru a naň nadväzujúcich uznesení pojednávajúcich o náhrade za vyvlastnenie. Z vyvlastňovacieho rozhodnutia predloženého žalobcom a pochybného spôsobu vyznačenia jeho právoplatnosti iba na kópii (pretože kompletný vyvlastňovací spis v danej veci neexistuje a okresný súd ani krajský súd ho tak nemohli preskúmať), krajský súd bez rozumnej úvahy spojil aj hmotnoprávny rozmer tohto právneho aktu s majetkovým následkom.

Z namietaného rozsudku krajského súd vyplýva jednostrannosť, ktorá zakladá svojvôľu a taký výklad na vec sa vzťahujúcich právnych aktov, ktorá do istej miery znamená popretie ich podstaty a zmyslu. Spomínanú jednostrannosť je potrebné vnímať aj pri odôvodnení tohto rozsudku, keď sa v ňom krajský súd aj napriek závažnosti predmetu súdneho sporu (určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti) nevysporiadal so všetkými podstatnými námietkami sťažovateľov. Neprihliadol na ich argumentáciu obsiahnutú v odvolaní a zreteľne nevysvetlil, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie. Krajský súd podľa názoru sťažovateľov pochybil aj v hodnotení dôkazov, keď sťažovateľov vôbec nepresvedčil o tom, prečo pri rozhodovaní nevzal do úvahy

1. nepredloženie originálu vyvlastňovacieho výmeru

v konaní nebol predložený originál výmeru s doložkou právoplatnosti, okresný súd sám konštatoval, že dátum právoplatnosti počas celého konania nezistil a že dátum tam uvedený (4.8.1944) ešte neznamená, že tento je dátum právoplatnosti tohto výmeru, ale len dátumom, keď bola táto formulácia vyznačená na výmere

2. doručovanie vyvlastňovacieho výmeru

v celom konaní sa záhadne nenašlo právoplatné rozhodnutie aj keď bolo doručované na 10 miest cestou Obecného notárskeho úradu v [REDAKOVANÉ]. Nepreukázanie doručenia štátom právnej predchodkyňi sťažovateľov je na škodu paradoxne sťažovateľom a nie štátu, ktorému je aj napriek tomu priznané vlastníctvo. V tejto súvislosti sťažovatelia poukazujú na nález ústavného súdu III. ÚS 127/2010. Aj v tejto veci sa všeobecné súdy odvolávajú na skartačné pravidlá a lehoty. Podľa názoru ústavného súdu sa všeobecné súdy nevysporiadali s touto námietkou v súlade sústavou a dohovorom. Ústavný súd už vo svojich iných veciach (napr. III. ÚS 148/05) uviedol, že v špecifických okolnostiach prípadu záver o naplnení podmienok konania, napr. doručenie rozhodnutia správneho orgánu musí byť preukázané mimo „rozumných pochybností“. Pokiaľ všeobecný súd nemá preukázaný záver, že došlo k doručeniu správneho rozhodnutia mimo rozumných pochybností, musí vychádzať z predpokladu, že rozhodnutia doručené neboli. Je mimo všetkej logiky pričítať na ťarchu sťažovateľov, že prebehla skartácia dokladov u orgánu verejnej správy, ktorú ani v najmenšom nemohli ovplyvniť.

3. nepredloženie spisu NcI829/42

súd ani na viacnásobnú výzvu sťažovateľov nepredložil do konania vlastný spis okresného súdu o rozvrhovom uznesení sumy 96 475,- Sk do depozitu peňažného ústavu v prospech právnej predchodkyne sťažovateľov, aby sa zistili podrobnosti a vyjasnili okolnosti právoplatnosti výmeru úhrady ceny za nehnuteľnosti. V konaní nebolo preukázané, že právna predchodkyňa obdržala cenu za vyvlastnenie nehnuteľností, ani to, že bola aspoň vyzrobená, aby si uplatnila právo z depozitu.

4. nepredloženie geometrického plánu z roku 1947

pochybnosti o vyvlastnení zakladá aj to, že z celkovej výmery pôvodnej parcely č. [REDAKOVANÉ] bola vyvlastnená iba jej časť, preto musel existovať geometrický plán podľa vtedajších zákonov, čo však žalobca nepredložil.

5. reklamačné konanie na vtedajšej Správe katastra [REDACTED]

všetky súdy sa vyhli odôvodneniu tohto konania, kde kataster v [REDACTED] vrátil vlastníctvo prv sťažovateľom a štát tu nevyužil opravné prostriedky v konaní č. X 47/99 zo dňa 21.10.1999

6. nevysporiadanie sa s otázkou záujmu [REDACTED] o kúpu predmetných nehnuteľností.

V konaní pred okresným súdom boli vypočutí svedkovia ([REDACTED]), ktorí potvrdili, že jednali s pani [REDACTED] o odkúpení pozemkov. Toto konanie potvrdzuje, že ani v roku 2000 až 2003 sa žalobca necítil vlastníkom sporných nehnuteľností. Výsluch týchto svedkov vylučuje dobromyseľnosť štátu pri vydržaní, t. j. ak sa štát cítil vlastníkom, nebol by ich poveril rokovaním o vykúpení (vid' výpoveď pani [REDACTED]).

7. list MNV [REDACTED] zo 6. júla 1947

štátne orgány svojím listom akceptovali stav, keď právna predchodkyňa bola vlastníčkou celej parcely č. [REDACTED] aj dňa 6.7.1947, t. j. 5 rokov po údajnom vyvlastnení. Krajský súd nevyhodnotil tento dôkaz.

Podľa sťažovateľov žalobca nebol dobromyseľný pri nadobudnutí vlastníckeho práva, nemohlo ísť o oprávnenú držbu a samozrejme vydržanie vlastníckeho práva neprichádza do úvahy, keď právna predchodkyňa sťažovateľov nikdy nestratila svoje vlastnícke právo.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľa zastávajú názor, že právne závery krajského súdu v predmetnej veci je možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené a arbitrárne a tak nezlučiteľné s obsahom namietaných práv. ...

Sťažovateľa uvádzajú, že do ich práv označené všeobecné súdy zasiahli uprednostnením ochrany vlastníckeho práva žalobcu (štátu) pred ochranou ich dobrej viery pri nadobudnutí predmetných nehnuteľností (titulom dedenia). Je nesporné, že ku dňu smrti poručiťka - právna predchodkyňa sťažovateľov bola v evidencii nehnuteľností riadne zapísaná ako výlučný vlastník sporných nehnuteľností.

Sťažovateľa tvrdia, že v čase nadobudnutia ich vlastníckeho práva bola na ich strane preukázaná existencia dobrej viery, ktorá sa vzťahovala tak ku okolnostiam, za ktorých vecné právo vzniklo, teda k právnemu dôvodu vzniku práva (titulu), taktiež aj k ďalším okolnostiam, s ktorými právo spája vznik nadobudnutia vlastníckeho práva.

Sťažovatelia navyiac zdôrazňujú, že žalobca sa svojho vlastníctva na súde začal domáhať až po uplynutí niekoľko desiatok rokov, pričom zo strany sťažovateľov a žalobcu v 1. rade už boli do predmetných nehnuteľností vložené nie malé investície v súvislosti s ich užívaním.

S odkazom na uvedenú nálezovú judikatúru ústavného súdu, ako aj ústavného súdu Českej republiky (IV. ÚS 402/15 z 8. júna 2016) v obdobnej veci, tak možno len konštatovať, že napadnuté rozhodnutia odvolacieho a dovolacieho súdu otázku dobrej viery sťažovateľov nevzali vôbec do úvahy, keď nevenovali sa z pohľadu sťažovateľov nezákonným podstatným záverom súdu prvého stupňa zhrnutých len v dvoch vetách, a to: „Vzhľadom na to, že sporné parcely v čase smrti osoby, po ktorej boli prejednané v rámci dodatočného dedičského konania tejto osobe nepatrili, nemohli byť predmetom dedenia“

„Prevod parcel zo žalovaných v 2.-6. rade na žalovaného v 1. rade tak nadobudnutie vlastníckeho práva žalovaným v 1. rade znamenať nemohol“.

Takýto postup a rozhodnutia odvolacieho súdu a dovolacieho súdu, keď krajský súd sa len stotožnil „s veľmi podrobnými presvedčivými, precízne a zákonu zodpovedajúcimi dôvodmi rozsudku súdu prvého stupňa“, a najvyšší súd odmietol dovolanie ako neprípustné, sú v rozpore s najnovším ustáleným právnym názorom ústavného súdu, ktorý vyžaduje, aby pri posudzovaní sporov o určenie vlastníctva k nehnuteľnostiam nadobudnutým od neoprávneného, bola náležite zvažovaná otázka stretu práva vlastníckeho a práva na ochranu dobrej viery v právnom styku (čo je bez akýchkoľvek pochybností aj prípad žalobcu a sťažovateľov v predmetnom spore). Opomenutím tejto skutočnosti sa postup všeobecných súdov dostal do rozporu s požiadavkou na ochranu takýchto ústavných hodnôt, ako je rešpekt k právam a slobodám iných účastníkov právneho vzťahu, a to v kontexte posúdenia mechanizmov právnej ochrany pôvodného vlastníka za situácie, keď ním bol štát na základe vyvlastňovacieho rozhodnutia.

Sťažovatelia v tejto súvislosti poukazujú aj na skutočnosť, že súd by mal vziať do úvahy aj to, že v danom prípade sa nejedná iba o problém poskytnutia ochrany vlastníckeho práva vlastníka nehnuteľnosti, ale pre prípad ich neúspechu vystupuje v danom konaní ako problém aj otázka ochrany vlastníckeho práva sťažovateľov k sume peňazí tvoriacich kúpnu cenu za predmet kúpy, ktorú by sťažovatelia boli povinní vrátiť žalovanému v 1. rade, ktorý ako dobromyseľný vlastník bol taktiež napadnutým

rozhodnutiami všeobecných súdov v danej veci zbavený svojho vlastníctva k nehnuteľnostiam, ktoré kúpil od sťažovateľov v roku 2008.

S uvedenou argumentáciou sa vo svojich rozhodnutiach napadnutých touto ústavnou sťažnosťou nevysporiadal ani krajský súd, ani najvyšší súd.»

3. Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a tiež základné právo na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21 Co 35/2014 zo dňa 26.02.2015 a uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 444/2015 zo dňa 30.6.2016 a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, porušené boli.

Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21 Co 35/2014 zo dňa 26.02.2015 a uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 444/2015 zo dňa 30.6.2016 sa zrušujú a vec sa vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

Sťažovateľom priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 732,16 EUR... (zast. 5 účastníkov)..., ktorú je Krajský súd v Prešove povinný zaplatiť na účet ich právneho zástupcu JUDr. Antona Hajduka... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

4. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 699/2016-22 z 23. novembra 2016 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľov v časti, ktorou namietali porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 21 Co 35/2014 z 26. februára 2015, a vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol.

5. Ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľov na ďalšie konanie v senáte ústavného súdu v zložení Milan Ľalík (predseda senátu), Peter Brňák (sudca) a Marianna Mochnáčová (sudkyňa). V zmysle rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2017 účinného od 1. marca 2017 I. senát ústavného súdu rozhoduje v tomto zložení: Peter Brňák (predseda senátu), Milan Ľalík (sudca) a Marianna Mochnáčová (sudkyňa). Z uvedeného dôvodu vec prerokoval

a vo veci samej rozhodol I. senát ústavného súdu v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

6. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k prijatej sťažnosti vyjadrila predsedníčka krajského súdu listom sp. zn. Spr 10103/2016 zo 16. decembra 2016 a v relevantnej časti vyjadrenia uviedla:

„Krajský súd v Prešove rozsudkom č.k. 21Co/35/2014 z 26. februára 2015 rozhodoval o odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 9C/47/2010 zo dňa 12.12.2013. Podľa nášho názoru konal v medziach svojej právomoci. Postup krajského súdu pri preskúmaní rozhodnutia okresného súdu bol podľa nás legitímny s ústavne korešpondujúcou mierou interpretácie na vec použitých zákonných ustanovení a vylučujúcich možnosť porušenia základného práva sťažovateľov podľa čl. 20 ods. 1, podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

7. Právny zástupca sťažovateľov zaujal svoje stanovisko k vyjadreniu krajského súdu listom z 20. januára 2017, v ktorom zotrval na dôvodoch podanej sťažnosti.

8. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia práv podľa označených článkov ústavy a dohovoru.

III.

9. Sťažovatelia namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu. K namietanému porušeniu označených práv malo dôjsť takou jednostrannosťou rozsudku krajského súdu, ktorá zakladá svojvôľu, nevysporiadaním sa so všetkými podstatnými námietkami obsiahnutými v odvolaní a tým, že pri hodnotení dôkazov nevzal do úvahy nepredloženie originálu vyvlastňovacieho výmeru, doručovanie vyvlastňovacieho výmeru,

nepredloženie spisu sp. zn. NcI 829/42, nepredloženie geometrického plánu z roku 1947, reklamačné konanie na Správe katastra [REDAKOVANÉ], otázku záujmu žalobcu o kúpu sporných nehnuteľností a list MNV [REDAKOVANÉ] zo 6. júla 1947. Sťažovatelia zároveň namietali, že žalobca nebol pri nadobudnutí vlastníckeho práva vydržaním dobromyseľný.

10. Ústavný súd si vyžiadal spis Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 9 C 47/2010, z ktorého zistil, že Slovenská republika – Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky ako žalobca sa žalobou doručenou okresnému súdu 8. júla 2010 domáhala určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, a to na základe vyvlastňovacieho výmeru z roku 1942, resp. vydržaním.

11. Okresný súd rozsudkom č. k. 9 C 47/2010-159 z 12. decembra 2013 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) určil, že

«žalobca Slovenská republika je vlastníkom nehnuteľností, nachádzajúcich sa v k. ú. [REDAKOVANÉ], obec [REDAKOVANÉ], okres [REDAKOVANÉ] a zapísaných na [REDAKOVANÉ] ako parcela registra „C“ č. [REDAKOVANÉ], druh pozemku ostatné plochy o výmere 1396 m², parcela registra „C“ č. [REDAKOVANÉ], druh pozemku ostatné plochy o výmere 243 m², parcela registra „C“ č. [REDAKOVANÉ], druh pozemku ostatné plochy o výmere 722 m², a na [REDAKOVANÉ] ako parcela registra „C“ č. [REDAKOVANÉ], druh pozemku ostatné plochy o výmere 501 m², parcela registra „C“ č. [REDAKOVANÉ], druh pozemku ostatné plochy o výmere 8 m², parcela registra „C“ č. [REDAKOVANÉ], druh pozemku ostatné plochy o výmere 69 m², parcela registra „C“ č. [REDAKOVANÉ], druh pozemku ostatné plochy o výmere 38 m².».

12. O odvolaní sťažovateľov proti rozsudku okresného súdu rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok okresného súdu v citovanej časti potvrdil.

13. V relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku krajský súd uviedol:

«Súd prvého stupňa vykonal vo veci rozsiahle dokazovanie a náležite zistil skutkový stav. Vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 132 O. s. p., z týchto dôkazov dospel

k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver.

Veľmi podrobné, presvedčivé, precízne a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody napadnutého rozsudku, s ktorými sa odvolací súd stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 219 ods. 2 O. s. p.).

Žalovaní v odvolaní iba opakujú skutočnosti, ktoré uvádzali už v konaní pred súdom prvostupňovým, ohľadne ktorých súd vykonal dokazovanie a náležite a správne sa s nimi vyrovnal pri rozhodovaní vo veci samej.

Odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa obsahuje odpovede na všetky argumenty uvádzané žalovanými v odvolaní a odvolacie námietky nie sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

V súvislosti s odvolacími námietkami žalovaných v 1. až 6. rade dodáva.

Z obsahu spisu sa zisťuje, že do pozemkovej knihy vo vložke č. [REDAKOVANÉ] kat. úz. [REDAKOVANÉ] bolo zapísané vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti v prospech [REDAKOVANÉ] titulom kúpy z 03.05.1909 (č. l. 75-77 súdneho spisu 8C/54/ 2003).

Z výmeru Župného úradu v [REDAKOVANÉ] (č. l. 154) spisu vyplýva, že tento úrad podľa § 5 ods. 2 Opatrenia stáleho výboru č. 291/1938 Sb. vyvlastňuje pozemok vo výmere 36 árov a 32 m² zapísaný v [REDAKOVANÉ] v prospech Slovenského štátu - [REDAKOVANÉ], patriaci [REDAKOVANÉ].

Právoplatnosť a vykonateľnosť výmeru je potvrdená Župným úradom v [REDAKOVANÉ] z 04.08.1942 (č. l. 155 spisu).

Odvolatelia namietajú nesprávnosť právneho posúdenia vzniku vlastníckeho práva na základe vyvlastňovacieho výmeru Župného úradu v [REDAKOVANÉ] č. 1301/ I. - 1942 zo dňa 28.04.1942. Námietky žalovaných spočívajú v nepreukázaní právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutia. Odvolací súd súhlasí so záverom prvostupňového súdu, že vyvlastňovací výmer na základe ktorého došlo k vyvlastneniu časti pôvodnej pozemnoknižnej parcely [REDAKOVANÉ], zapísanej v pozemnoknižnej zápisnici (ďalej len [REDAKOVANÉ] pre k. ú [REDAKOVANÉ] v rozsahu 36 árov a 32 m² pre vtedajší Slovenský štát - [REDAKOVANÉ] je potrebné považovať za právoplatný a vykonateľný správny akt. Je potrebné súhlasiť so záverom prijatým prvostupňovým súdom, že všeobecné súdy sú oprávnené preskúmavať mimo rámec správneho súdnictva len nulitné rozhodnutia, teda tie ktoré boli vydané správnym orgánom

na vydanie ktorých nemal právomoc. Ide o rozhodnutia také, ktoré nevyvolávajú právne účinky, takýmito správnymi aktmi sú rozhodnutia, ktorých vady sú tak závažné, že sa neuplatní prezumpcia správnosti ich správnosti. Za ničotný správny akt sa považuje akt vydaný absolútne nepríslušným orgánom, ktorý v rámci svojho zákonného vymedzenia nebol oprávnený o určitej veci rozhodnúť ako aj, či je právoplatný alebo vykonateľný. Žiadne iné prípadné vady vyvlastňovacieho konania nemajú vplyv na záväznosť tohto rozhodnutia pre súdy v tomto konaní.

Ani odvolací súd nenašiel dôvod na odklon od doterajšej rozhodovacej praxe v otázke preskúmania správnych aktov všeobecným súdom. Poukazuje napríklad na záver prijatý v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/24/2007: „K otázke kedy sú všeobecné súdy oprávnené mimo rámec správneho súdnictva preskúmať správne akty, dovolací súd udáva, že nulitné sú také rozhodnutia, ktoré boli vydané takými správnymi orgánmi, na vydanie ktorých nebol konkrétny správny orgán absolútne vybavený právomocou a na ktoré sa pozerá ako keby nikdy neboli vydané tzv. paakty. Len takéto rozhodnutia je všeobecný súd oprávnený preskúmať mimo rámca správneho súdnictva. Preskúmať teda môže správne akty zásadne len so zreteľom k tomu, či sa jedná o akty nulitné, t. j. také vady, ktoré sú tak závažné, že sa neuplatňuje prezumpcia ich správnosti. U ostatných platí prezumpcia ich „správnosti“ (rovnako tak na totožný záver prijatý v rozhodnutí NS SR č. sp. zn. 4Cdo/123/2003.)

Obdobne Ústavný súd SR prijal záver, že „všeobecný súd môže konfiškačný výmer preskúmať len z hľadiska existencie právomoci správneho orgánu na jeho vydanie v súlade v tej dobe s účinnými právnymi predpismi, nie však jeho zákonnosť, pretože nejde o žalobu o preskúmanie zákonnosti správneho“ (Porovnaj uznesenie I. Ú S 419/2014-34).

Možno tak uzavrieť, že vyvlastňovací výmer vydaný na základe Opatrenia Stáleho výboru č. 291/ 1938 Sb. v zmysle vládneho nariadenia 95/ 1940 Sl., zákona č. 299/ 1940 Sl. bol vydaný v medziach právomoci príslušného správneho orgánu. Nešlo o ničotný (nulitný právny akt). Správny akt bol vydaný správnym orgánom a pri prezumpcii jeho správnosti a platnosti nebolo možné naň neprihliadať. Výmer je možné považovať za právoplatný a vykonateľný. Doložka právoplatnosti bola vyznačená Župným úradom v [REDAKOVANÉ] dňa 4. 8. 1944. Pochybnosti žalovaných o právoplatnosti neboli preukázané.

Pri vyznačenej doložke správnym orgánom sa predpokladá, že právoplatnosť nastala a opak nebol preukázaný.

Štát tak nadobudol právne relevantným spôsobom sporné pozemky zákonným spôsobom.

Rovnako tak ďalšie namietané skutočnosti žalovanými dotýkajúce sa rozvrhového uznesenia Nc 182/42 v podstate smerujú k namietaniu akceptácie vyvlastňovacieho rozhodnutia - vyvlastňovacieho výmeru. Rozvrhové uznesenie podporuje okolnosti vyvlastňovacieho konania sporného pozemku. Z neho vyplýva, že náhrada za vyvlastnené pozemky bola zložená pre vlastníkov priamo do peňažného ústavu vtedajšej Mestskej sporiteľne v [REDAKOVANÉ]. O existencii vyvlastňovacieho konania svedčia aj zápisy v pozemkovej knihe, z ktorých je zrejmé, že v pozemnoknižnej vložke č. [REDAKOVANÉ] pre katastrálne územie [REDAKOVANÉ] bolo vyznačené začatie vyvlastňovacieho konania a následne práve na základe výmeru Župného úradu v [REDAKOVANÉ] č. [REDAKOVANÉ] bola poznámka vyvlastňovacieho konania vymazaná.

S námietkami žalovaných vo vzťahu k listine zo [REDAKOVANÉ] zo dňa 06. 07.1947 ako aj vo vzťahu k listine - geometrickému plánu z roku 1947 sa vyrovnal prvostupňový súd náležitým s spôsobom v odôvodnení svojho rozhodnutia. Listina zo dňa 6. júna 1947 vydaná vtedajším Miestnym národným výborom v [REDAKOVANÉ], ktorá sa dotýkala konania ohľadom rozdelenia parcely číslo [REDAKOVANÉ] zapísanej v [REDAKOVANÉ] ako aj geometrický plán nie sú listinami, ktoré by preukazovali, že rozhodnutie - vyvlastňovací výmer by bolo možné považovať za ničotný.

Čo sa týka námietok absencie zápisu vlastníckeho práva v pozemkovej knihe je správny záver súdu, že tento nebol potrebný podľa Opatrenia Stáleho výboru č. 291/1938 Sb. došlo k vyvlastneniu a teda k prechodu vlastníckeho práva na štát. Princíp intabulácie platil pri prevode nehnuteľností a nie pri prechode nehnuteľností na štát. Nadobudnutie vlastníckeho práva nastalo a bolo dôsledkom správneho aktu príslušného správneho úradu. Preto na prípad prechodu vlastníckeho práva - zmeny vlastníckeho práva intabulačný princíp nedopadal. Od 01.01.1951, kedy nadobudol účinnosť Občiansky zákonník č. 141/1950 Zb., opustilo platné právo intabulačný princíp.

Nemožno súhlasiť s ďalšou námietkou odvolateľov, že prvostupňový súd otázku naliehavého právneho záujmu sám odôvodnil namiesto žalobcu ako účastníka konania.

Žalobca zdôvodnil svoj naliehavý právny záujem na požadovanom určení tým, že v katastri nehnuteľností sú zapísaní žalovaní a tak na jeho strane existuje naliehavý právny záujem na určení, že je vlastníkom sporných nehnuteľností. Jeho postavenie ako vlastníka je neisté, pretože na predmetnej nehnuteľnosti sú vydané dva rôzne listy vlastníctva (č.l. 134 súdneho spisu). Žalobca naliehavosť právneho záujmu zdôvodnil a prvostupňový súd správne sa vyrovnal s otázkou naliehavého právneho záujmu.

„Právny záujem, ktorý je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p., musí byť naliehavý. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, a či snád' len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým (porovnaj R 17/1972). Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu, pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov; ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná (prípadne) i iná žaloba (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 40/1996) (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR zo 6. decembra 2012, sp. zn. 5 Cdo 31/2011).

Možno sa stotožniť so záverom prvostupňového súdu, že v čase rozhodovania súdu naliehavý právny záujem žalobca na požadovanom určení vlastníckeho práva mal, pretože práve rozhodnutím súdu o určení jeho vlastníckeho práva dôjde k odstráneniu sporu o vlastníctvo medzi účastníkmi konania, podaná žaloba je procesné vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši (odstraňuje neistotu vzťahu účastníkov konania).

Odvolatelia ďalej namietajú v odvolaní, že prvostupňový súd nemohol uplatniť ani princíp vydržania, pretože právna predchodkyňa žalovaných v 2. až 6. rade nemala doručené vyvlastňovacie rozhodnutie, vyplatené finančné prostriedky za jeho náhradu a nemala vedomosť o uložení tejto náhrady v depozite. Tvrdia, že protiprávne konanie neguje dobromyseľnosť.

Prvostupňový súd prijal právny záver, že vlastnícke právo odvodzuje primárne žalobca od vyvlastňovacieho výmeru. Zároveň konštatoval, že aj v prípade, ak by tomu tak nebolo štát sa stal vlastníkom z dôvodu vydržania. Mal za to, že vydržanie začalo už v rámci vyvlastňovacieho konania, kedy štát vstúpil do držby dňa 04. 02. 1941 začatím vyvlastňovacieho konania. Žalovaní spochybňujú dobrú vieru prípadného držiteľa. Dobrá viera oprávneného držiteľa, ktorá je daná so zreteľom k všetkým okolnostiam sa musí vzťahovať i k titulu na základe, ktorého mohlo držiteľovi vzniknúť ich vlastnícke právo, pričom postačí, ak je držiteľ so zreteľom ku všetkým okolnostiam, že tu takýto titul je. Posúdenie, či je držiteľ v dobrej viere treba vždy hodnotiť objektívne a nie zo subjektívneho hľadiska samotného účastníka. Pri hodnotení dobrej viery je vždy treba brať do úvahy, či držiteľ pri normálnej opatrnosti ktorou je možnosť ohľadom na okolnosti a povahu daného prípadu požadovať od každého nemal, respektíve nemohol mať po celú vydržaciú dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec alebo právo patrí. Štát vstúpil do držby na základe vyvlastňovacieho výmeru a od roku 1942 sporné pozemky užíval. S prihliadnutím na okolnosti, že na sporných pozemkoch realizoval stavby, tieto užíval a až do oznámenia žalovaných, že sú vlastníkami nemal pochybnosti o svojom vlastníckom práve je správny záver o jeho dobrej viere, že je ich vlastníkom. Nebolo jeho vlastníctvo spochybňované nikým po dobu viac ako polstoročia. Argumentácia prvostupňového súdu vo vzťahu k dobrej viere žalobcu a o vydržaní obstojí.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie žalovaných v 2. až 6. rade nie je dôvodné.

Odvolací súd nepripustil dovolanie podľa návrhu žalovaných proti rozsudku, pretože podľa jeho názoru nejde o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

Odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok aj v jeho výrokoch II., III., ktoré boli napadnuté žalobcom.

Odvolací súd sa stotožňuje v celom rozsahu s odôvodnením napadnutého rozsudku vo vzťahu k týmto napadnutým častiam (§ 219 ods. 2 O. s. p.).»

14. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

15. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

17. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

18. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

19. Ústavný súd je nezávislým orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) a pri uplatnení svojej právomoci podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemôže materiálne nahrádzať hodnotenie dôkazov vykonané všeobecnými súdmi, ktorých sústava je od ústavného súdnictva oddelená na báze ústavnej regulácie. Tomu zodpovedá aj stabilne judikovaný právny názor, podľa ktorého skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak sú zjavne neodôvodnené alebo

arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

20. *A contrario* teda ústavný súd výnimočne za splnenia podmienok uvedených v judikatúre citovanej v predchádzajúcom odseku môže skutkové závery a im predchádzajúci proces objasňovania skutkového stavu podrobiť svojej právomoci podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, avšak výlučne v rovine kasačného prieskumu, nie v podobe nahrádzania vlastnými skutkovými závermi. Inak by sa ústavný súd v konaní o tzv. ústavnej sťažnosti dostával do pozície ďalšej inštancie všeobecného súdnictva, čo ústava nedovoľuje.

21. Vzhľadom na to, že pri rozhodovaní o veci sťažovateľov pred okresným súdom a tiež krajským súdom platili ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), posudzoval ústavný súd sťažnosť podľa tohto zákona.

22. V popísaných rámcoch sa ústavný súd zameril na proces objasňovania skutkového stavu veci a hodnotenia dôkazov okresným súdom a následne aj krajským súdom. Nielen zákonná, ale aj ústavná kvalita civilného súdneho konania sa totiž podstatným spôsobom prejavuje v hodnotení dôkazov konajúcim všeobecným súdom, ktoré musí zodpovedať § 132 OSP. Uvedené ustanovenie upravuje zásadu voľného hodnotenia dôkazov, ktorá napriek pomenovaniu nevytvára všeobecnému súdu priestor pre ľubovoľné (svojvoľné) hodnotenie dôkazov. Práve prípadná svojvôľa v procese hodnotenia dôkazov je nežiaducim prvkom v súdnom konaní, ktorý zakladá nielen rozpor postupu a naň nadväzujúceho súdneho rozhodnutia so zákonom, ale aj so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, lebo svojvôľa konajúceho súdu je hrubým narušením spravodlivej objektivity a kvality súdneho rozhodovania.

23. Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo vrátane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 OSP). Z formulácie § 132 OSP možno vyvodiť, že súd je povinný dôkazy navzájom si odporujúce hodnotiť a ďalej zdôvodniť, napr. prečo niektoré z nich pokladá za nevierohodné, prečo niektoré odmietol

vziať pri formulovaní rozhodnutia do úvahy, prípadne aj prečo sa niektorými dôkaznými návrhmi odmietol vôbec zaoberať. Tieto nedostatky odôvodnenia spolu s tzv. opomenutými dôkazmi (o ktorých súd v konaní nerozhodol vôbec) zakladajú vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia. Všeobecný súd je pri hodnotení dôkazov viazaný tiež skutkovým stavom veci, a teda nie je prípustný eklektický a neopodstatnený výber dôkazov smerujúci k jednostranným záverom. Zásada voľného hodnotenia dôkazov je totiž limitovaná tiež požiadavkou nadväznosti medzi skutkovými zisteniami súdu získanými v procese dokazovania, úvahami súdu v procese hodnotenia dôkazov a jeho právnymi závermi (I. ÚS 114/08).

24. Významnú úlohu v procese hodnotenia dôkazov (§ 132 OSP) zohráva vnútorné presvedčenie súdu. Toto presvedčenie nemá predstavovať svojvôľu a nezodpovednosť súdu, ale naopak, malo by sa vytvárať na základe starostlivého uváženia a zhodnotenia jednotlivých dôkazov jednotlivo aj v ich komplexnosti tak, aby vychádzalo z pravidiel formálnej logiky. Zásada voľného hodnotenia dôkazov má však svoje limity. Jej kontrola sa uskutočňuje najmä prostredníctvom inštitútu odôvodnenia rozsudku upraveného v § 157 ods. 2 OSP, podľa ktorého má súd uviesť, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetliť, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Pretože inštitút odôvodnenia je jednou z podstatných záruk kontroly výkonu súdnej moci, súdu je priamo uložená povinnosť dbať na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé (I. ÚS114/08).

25. V podobnom duchu Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v súvislosti s čl. 6 ods. 1 dohovoru formuloval viacero zásad odôvodňovania rozsudkov, z ktorých napr. vyplýva, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sú založené (H. c. Belgicko z 30. 11. 1987), rozsah tejto povinnosti sa však môže meniť vzhľadom na povahu rozhodnutí a musí byť posudzovaný podľa okolností každého prípadu (Ruiz Torija a Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994). Právna teória civilného

procesu tiež vymedzila niekoľko ďalších požiadaviek na kvalitatívnu správnosť odôvodnenia. Odôvodnenie musí vyhovieť najmä základnej požiadavke preskúmateľnosti. Táto má svoje opodstatnenie nielen z hľadiska možného použitia opravných prostriedkov, ale tiež preto, že hoci zákonné ustanovenia týkajúce sa spôsobu odôvodňovania rozsudkov samy osebe nepoživajú ústavnoprávnu ochranu, súvisia ale s postupom súdu z hľadiska práva na spravodlivý proces.

26. Hodnotenie dôkazov je zložitý myšlienkový proces prebiehajúci v mysli sudcu. Preto na účel zabezpečenia jeho kontrolovateľnosti vyžaduje zákon v § 157 ods. 2 OSP, aby všeobecný súd v odôvodnení rozsudku okrem iného uviedol, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

27. Problematika ústavnej akceptovateľnosti hodnotenia dôkazov všeobecným súdom je teda v rovine jej prieskumu úzko spätá s požadovanou kvalitou odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Aj v posudzovanom prípade ústavný súd vzhľadom na námietky sťažovateľov musel pristúpiť k prieskumu hodnotenia dôkazov krajským súdom zároveň s prieskumom odôvodnenia sťažnosťou napadnutého odvolacieho rozsudku a jeho kvality.

28. Pri posudzovaní sťažnosti ústavný súd nemohol odhliadnuť ani od konceptu, podľa ktorého odôvodnenie rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu s prihliadnutím na § 219 ods. 2 OSP nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 327/08), a tak odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu je nevyhnutné preskúmať v spojitosti s rozsudkom okresného súdu.

29. Ako z odôvodnenia rozsudku okresného súdu vyplýva, rozhodujúcim dôvodom, pre ktorý okresný súd žalobe vyhovel, bola úvaha týkajúca sa vyvlastňovacieho konania v prospech žalobcu, ku ktorej okresný súd uviedol:

«Súd má za nepochybné, že vyvlastňovacie konanie v roku 1942 prebehlo a jeho výsledkom bol individuálny správny akt - Vyvlastňovací výmer č. [REDACTED], na základe ktorého došlo okrem iného k vyvlastneniu časti parcely [REDACTED], zapísanej v [REDACTED]

pre k.ú. [REDACTED] a to v rozsahu 36 árov a 32 m² pre Slovenský štát - [REDACTED]. Tento výmer podľa súdu nadobudol právoplatnosť, aj keď neurčeného dňa, pretože z formulácie „potvrdzujem, že tento výmer sa stal právoplatným“ v [REDACTED] dňa 4.8.1944, uvedenej na strane 4, z tohto výmeru je síce zrejmé, že tento výmer právoplatnosť nadobudol, avšak nie je zrejmé, či sa tak stalo 4.8.1944 alebo, čo je pravdepodobnejšie, 4.8.1944 bola iba vyznačená táto doložka právoplatnosti.

Čo sa týka otázky doručovania tohto výmeru, zo strany 3-4 tohto výmeru je zrejmé, že bol doručovaný na 10 miest. Pod bodom 6. sa uvádza, že Obecný notársky úrad v [REDACTED] obdrží 5 exemplárov s tým, aby všetkých zainteresovaných uvedomil a výmery doručil. Z tejto formulácie nie je možné ustáliť, že Obecný notársky úrad v [REDACTED] mal 5 exemplárov doručovať pred ním nachádzajúcim sa 5 adresátom, a to 1. Ministerstvu dopravy a verejných prác - rezort železničný v [REDACTED], 2. Stavebnému odboru [REDACTED] v [REDACTED], 3. Katastrálnemu meračskému úradu v [REDACTED], 4. Daňovému úradu v [REDACTED], 5. Daňovej správe v [REDACTED]. Táto formulácia rovnako môže znamenať, že Obecný notársky úrad v [REDACTED] mal doručovať tento vyvlastňovací výmer fyzickým osobám, účastníkom vyvlastňovacieho konania, a to napríklad aj vd. [REDACTED] [REDACTED].

O tom, že vyvlastňovacie konanie skutočne prebehlo, svedčí aj uznesenie Okresného súdu [REDACTED] zo dňa 7. júla 1942, ktorým boli zainteresované subjekty, vrátane vd. [REDACTED] [REDACTED] predvolané na deň 2. septembra 1942 na rozvrhové pojednávanie, ako aj uznesenie Okresného súdu [REDACTED] zo dňa 12.11.1942 o tom, že bez vyčkania právoplatnosti tohto uznesenia sa má zo súdneho depozitu vyplatiť suma 96.475,-Ks vd. [REDACTED] ako odplata za vyvlastnené nehnuteľnosti.

Tu treba podotknúť, že tieto uznesenia sú verejnými listinami. Okrem iného platí to, že treba považovať za pravdivé, čo sa vo verejnej listine uvádza, ak nie je preukázaný opak. Ak teda žalovaní tvrdili, že žiadna finančná náhrada ich právnej predchodkyňi vd. [REDACTED] [REDACTED] vyplatená nebola, dôkazná povinnosť o preukázaní tejto skutočnosti bola na nich, keďže súd má túto skutočnosť za preukázanú práve zo spomínaných uznesení Okresného súdu v Prešove. Podmienka zaplatenia však bola Slovenským štátom splnená už

uložením náhrady (vyvlastňovacej ceny) do depozitu, pričom o tomto uložení niet pochýb vzhľadom na vyššie uvedené uznesenia OS Prešov.»

30. Z tejto časti odôvodnenia vyplýva že okresný súd si osvojil názor, že vyvlastňovací výmer nadobudol právoplatnosť. Ústavný súd však považuje za potrebné upriamiť pozornosť na ďalšiu časť odôvodnenia rozsudku okresného súdu, ktorou sám okresný súd otázku právoplatnosti vyvlastňovacieho výmeru spochybňuje, keď uvádza:

„Aj pre prípad, ak by súd pripustil, že skutočne z nejakých dôvodov k právoplatnému vyvlastneniu predmetných nehnuteľností nedošlo, treba uviesť, že štát by sa stal ich vlastníkom z dôvodu vydržania. Tu je potrebné zdôrazniť, že vydržanie by začalo v rámci platnosti uhorského obyčajového práva, keď vstup do držby a podmienky vydržania boli podstatne odlišné ako podmienky vydržania stanovené v nasledujúcich Občianskych zákonníkoch z roku 1950 alebo z roku 1964. Pre vydržanie podľa uhorského obyčajového práva bolo rozhodujúce, že vstup do držby bol poctivý. V tomto prípade nemožno dať za pravdu ani žalovaným, ktorí namietali, že žalobca nevedel presne uviesť, kedy vstúpil do držby tvrdených sporných nehnuteľností a lavíroval medzi jednotlivými dátumami tak, ako sa mu to hodilo. Vstup do držby vyplýva zo samotného vyvlastňovacieho výmeru, v ktorom je uvedené, že Slovenský štát vstúpil do držby vyvlastnenej nehnuteľnosti dňom začatia vyvlastňovacieho konania, a to 4.2.1941. Zároveň vdova [REDAKOVANÉ], ako vlastníčka vyvlastňovanej nehnuteľnosti, neobdržala iba sumu 90.800,- korún slovenských ako cenu vyvlastňovaných nehnuteľností, ale podľa tohto rozhodnutia jej bol vyplatený, resp. mal byť vyplatený aj 5 % úrok odo dňa vzatia pozemkov do držby až do dňa skutočného vyplatenia náhrady, prípadne ich zloženia na súde.“

31. Krajský súd na námietku sťažovateľov v odvolaní týkajúcu sa možného vydržania v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol:

„Prvostupňový súd prijal právny záver, že vlastnícke právo odvodzuje primárne žalobca od vyvlastňovacieho výmeru. Zároveň konštatoval, že aj v prípade, ak by tomu tak nebolo, štát sa stal vlastníkom z dôvodu vydržania. Mal za to, že vydržanie začalo už v rámci vyvlastňovacieho konania, kedy štát vstúpil do držby dňa 04. 02. 1941 začatím vyvlastňovacieho konania. Žalovaní spochybňujú dobrú vieru prípadného držiteľa. Dobrá

viera oprávneného držiteľa, ktorá je daná so zreteľom k všetkým okolnostiam sa musí vzťahovať i k titulu na základe, ktorého mohlo držiteľovi vzniknúť ich vlastnícke právo, pričom postačí, ak je držiteľ so zreteľom ku všetkým okolnostiam, že tu takýto titul je. Posúdenie, či je držiteľ v dobrej viere treba vždy hodnotiť objektívne a nie zo subjektívneho hľadiska samotného účastníka. Pri hodnotení dobrej viery je vždy treba brať do úvahy, či držiteľ pri normálnej opatrnosti ktorou je možnosť vzhľadom na okolnosti a povahu daného prípadu požadovať od každého nemal, respektíve nemohol mať po celú vydržaciu dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec alebo právo patrí. Štát vstúpil do držby na základe vyvlastňovacieho výmeru a od roku 1942 sporné pozemky užíval. S prihliadnutím na okolnosti, že na sporných pozemkoch realizoval stavby, tieto užíval a až do oznámenia žalovaných, že sú vlastníkami nemal pochybnosti o svojom vlastníckom práve je správny záver o jeho dobrej viere, že je ich vlastníkom. Nebolo jeho vlastníctvo spochybňované nikým po dobu viac ako polstoročia. Argumentácia prvostupňového súdu vo vzťahu k dobrej viere žalobcu a o vydržaní obstojí.“

32. V súvislosti s týmito argumentmi okresného súdu a krajského súdu je potrebné uviesť, že ani okresný súd a ani krajský súd nemali v prípade jasného záveru o tom, že vyvlastňovací výmer bol právoplatný, dôvod uvádzať okolnosti týkajúce sa potencionálneho nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním. Pokiaľ tak urobili, iba v konaní vyvolali oprávnene u sťažovateľov pochybnosti o tom, či bol vyvlastňovací výmer právoplatný, a teda spochybnili zásadný záver, na ktorom boli ich rozhodnutia založené. Zároveň ústavný súd súhlasí s tvrdením sťažovateľov, že ani okresný súd a ani krajský súd sa nezaoberali v dostatočnej miere otázkou prípadnej dobromyseľnosti žalobcov ako predpokladu nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním. Ani sťažovatelia nespochybňujú existenciu vyvlastňovacieho výmeru, avšak spochybňujú jeho právoplatnosť.

33. O jednostrannom hodnotení dôkazov a absencii vyhodnotenia dôkazov, na ktoré sťažovatelia odkazovali, svedčia aj na jednej strane ničím nepodložené a neakceptovateľné úvahy o tom, ako mali postupovať dedičia [REDAKOVANÉ] vzhľadom na ich vzdelanie, keď okresný súd uvádza, že „vd. [REDAKOVANÉ] v čase svojej smrti už nebola vlastníkom parcely č. [REDAKOVANÉ] svedčia podporne aj ďalšie listiny a to dedičské rozhodnutia po [REDAKOVANÉ]

██████████ z rokov 1950 a 1957, kde p.č. ██████████ predmetom dedičského konania už nebola. Z dedičských rozhodnutí ďalej vyplýva, že deti poručiteľky vykonávali nasledujúcu prácu ██████████ - domáca v Prešove. ██████████ - učiteľka v Prešove. ██████████ - štábný kapitán v Prešove a ██████████ - úradník v Bratislave. Z uvedeného vyplýva, že deti ██████████ boli vzdelané vzhľadom na funkcie, ktoré sú pri nich uvedené a potom súd považuje za logicky nepravdepodobné, aby títo, ak by mali znalosti o tom, že ich matka bola vlastníčkou určitej nehnuteľnosti, nepožiadali v reálnom čase, teda po jej smrti, o jej dedičské prejednanie a to najmä, ak žili tiež v ██████████, teda v blízkosti svojej matky a treba predpokladať, že jej majetkový stav im tak bol známy. To môže podľa súdu svedčiť len o jedinom závere, a to o tom, že vedeli, že vlastníkom parcely ██████████ ich matka v čase smrti už nebola, pretože jej vlastníkom bol štát na základe vyvlastňovacieho rozhodnutia“, a na strane druhej nevysporiadanie sa s námietkami sťažovateľov týkajúcich sa správania žalobcu, ktoré spochybňuje jeho vlastnícke právo, a to jednak výsluchu svedkyne ██████████ (čl. 43 spisu okresného súdu), z ktorého vyplýva, že žalobca mal jednať so sťažovateľmi o odkúpení sporných nehnuteľností, navrhovaných výsluchov svedkov ██████████ a ██████████ týkajúcich sa ponuky žalobcu na odkúpenia pozemkov, reklamačné konanie na Správe katastra ██████████, ktoré bolo ukončené rozhodnutím č. ██████████ z 21. októbra 1999, ktorým bol žalobca ako vlastník časti spornej nehnuteľnosti vymazaný z katastra nehnuteľností a žalobca proti tomuto rozhodnutiu nevyužil možný opravný prostriedok.

34. Okresný súd tak svoje rozhodnutie zakladá na jeho ničím nepodložených úvahách o tom, čo sa mohlo diať v minulosti, a otázky súčasnosti, ktoré boli vo veci podstatné a zistiteľné dôkazmi navrhnutými, resp. predloženými sťažovateľmi ignoruje.

35. Zároveň ústavný súd uvádza, že pokiaľ krajský súd tvrdí, že po desaťročia nikto nespochybňoval vlastnícke právo žalobcu, je nutné poznamenať, že vlastnícke právo žalobcu nikdy nebolo v pozemkovej knihe a ani v katastri nehnuteľností zapísané, a teda nebol dôvod na jeho spochybňovanie.

36. Čo sa týka právoplatnosti vyvlastňovacieho výmeru, ústavný súd zistil, že žalobca predložil originál vyvlastňovacieho výmeru až na výzvu súdu. Nepredložil však originál vyvlastňovacieho výmeru s vyznačenou doložkou právoplatnosti, avšak na pojednávaní konanom 12. decembra 2013 právny zástupca žalobcu uviedol, že údajne sa mal originál vyvlastňovacieho výmeru s vyznačenou doložkou právoplatnosti stratiť zo súdneho spisu, čo je však v rozpore s obsahom spisu okresného súdu, keďže zo žiadneho podania žalobcu nevyplýva, že by k žalobe (resp. následne) pripojil do spisu originál vyvlastňovacieho výmeru a ani jeho kópiu. Originál a aj kópiu vyvlastňovacieho výmeru predložil až na výzvu súdu 2. decembra 2013.

37. Sťažovatelia spochybnili otázku doručovania vyvlastňovacieho výmeru, teda otázku, ktorá je rozhodujúca pre posúdenie právoplatnosti vyvlastňovacieho výmeru. Okresný súd sa s touto námietkou vysporiadal takto:

„Čo sa týka otázky doručovania tohto výmeru, zo strany 3-4 tohto výmeru je zrejmé, že bol doručovaný na 10 miest. Pod bodom 6 sa uvádza, že Obecný notársky úrad v [REDACTED] obdrží 5 exemplárov s tým, aby všetkých zainteresovaných uvedomil a výmery doručil. Z tejto formulácie nie je možné ustáliť, že Obecný notársky úrad v [REDACTED] mal 5 exemplárov doručovať pred ním nachádzajúcim sa 5 adresátom, a to 1. Ministerstvu dopravy a verejných prác - rezort [REDACTED], 2. Stavebnému odboru [REDACTED], 3. Katastrálnemu meračskému úradu v [REDACTED], 4. Daňovému úradu v [REDACTED], 5. Daňovej správe v [REDACTED]. Táto formulácia rovnako môže znamenať, že Obecný notársky úrad v [REDACTED] mal doručovať tento vyvlastňovací výmer fyzickým osobám, účastníkom vyvlastňovacieho konania, a to napríklad aj vd. [REDACTED].“

38. Aj z tejto citovanej časti odôvodnenia rozsudku okresného súdu je zrejmé, že okresný súd interpretuje dôkaz v prospech žalobcov, keď tvrdí, že Obecný notársky úrad v [REDACTED] mal doručovať vyvlastňovací výmer aj [REDACTED], aj keď podľa názoru ústavného súdu táto skutočnosť z vyvlastňovacieho výmeru nevyplýva, pričom toto tvrdenie možno spochybnit' aj počtom fyzických osôb, ktorým mali byť nehnuteľnosti vyvlastnené, a teda im mal byť podľa názoru okresného súdu doručovaný vyvlastňovací výmer.

39. Z už citovaného je zrejmé, že vykonané dôkazy vyhodnotil okresný súd a následne aj krajský súd značne jednostranne, a to v neprospech sťažovateľov, a s niektorými pre rozhodnutie významnými dôkazmi sa nevysporiadali vôbec, a tak neprípustným selektívnym prístupom k hodnoteniu dôkazov neprihliadali na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, tak ako im to ukladal § 132 OSP.

40. Ústavný súd konštatuje, že sťažnosť sťažovateľov je dôvodná. Z uvedených skutočností vyplýva, že okresný súd ani krajský súd nevenovali náležitú pozornosť skutočnostiam relevantným vo vzťahu k predmetu konania. Vyhodnotenie, ktorá skutočnosť tvrdená a dokazovaná v civilnom súdnom konaní je pre rozhodnutie vo veci samej významná a ktorá nie, je doménou rozhodovacej právomoci všeobecných súdov. Ústavnému súdu však nemožno odňať právomoc kasačného zásahu do tohto hodnotenia vtedy, keď je v rozpore so zákonným príkazom vyjadreným v § 132 OSP v miere spôsobilej postaviť konanie i jeho výsledok do pozície nespravodlivosti a neobjektívnosti. V opačnom prípade by sa právomoc ústavného súdu odôvodnená požiadavkou ochrany základných práv a slobôd uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy stala neúčinnou.

41. Keďže okresný súd a následne ani krajský súd na odvolanie sťažovateľov opomenuli dôležité skutočnosti prípadu, logicky ich do dôvodov svojho meritórneho rozhodnutia nepojali a nevyhodnotil ich a ku niektorým dôkazom pristupovali pri ich hodnotení jednostranne, stáva sa rozsudok krajského súdu nedostatočne odôvodneným, a to v ústavne významnej miere. Krajský súd nezodpovedal všetky skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Aj z hľadiska kvality odôvodnenia je preto jeho sťažnosťou napadnutý rozsudok ústavne neakceptovateľný.

42. Z uvedených dôvodov ústavný súd dospel k záveru, že pochybenia v procese hodnotenia dôkazov a skutočností, ktoré v konaní vo veci sťažovateľov vyšli najavo, ako aj na ne nadväzujúca nedostatočnosť odôvodnenia odvolacieho rozsudku krajského súdu zakladajú právomoc vysloviť porušenie základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to tak postupom krajského súdu pri hodnotení a interpretácii dôkazov selektívnym výberom dôkazov, ako aj nedostatočným odôvodnením

rozsudku krajského súdu, a tiež tým, že okresný súd a následne aj krajský súd sa pri rozhodovaní dominantne orientovali na dôkazy svedčiace v prospech žalobcu a opomínali skutočnosti tvrdené sťažovateľmi.

43. V súčasnej situácii práve charakter nedostatkov napadnutého postupu okresného súdu a naň nadväzujúceho rozsudku krajského súdu neumožňuje ústavnému súdu vysloviť porušenie základného práva sťažovateľov podľa čl. 20 ods. 1 ústavy ako práva hmotnej povahy. Konštatovanie porušenia by znamenalo prejudikciu skutkových záverov vo veci sťažovateľov a aj ich následného právneho hodnotenia, čo ústavnému súdu neprislúcha. Preto sťažnosti v časti namietajúcej porušenia základného práva zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy nevyhoveli.

IV.

44. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší. Na základe citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde preto ústavný súd zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie, v ktorom je viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto náleze [§ 56 ods. 3 písm. b) a ods. 6 zákona o ústavnom súde]. Po vrátení veci bude potrebné, aby krajský súd opätovne prerokoval odvolanie sťažovateľov proti rozsudku okresného súdu, rozhodol o ňom a rešpektoval pritom právny názor ústavného súdu vyjadrený v tomto náleze.

45. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu ich právneho zastúpenia advokátom, ktorý si uplatnil nárok na ich úhradu v celkovej sume 732,16 €.

46. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2016, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch

alebo viacerých osôb, je 71,50 € (§ 11 ods. 3 v spojení s § 13 ods. 2 vyhlášky) a hodnota režijného paušálu je 8,58 €. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2017, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb, je 73,67 € (§ 11 ods. 3 v spojení s § 13 ods. 2 vyhlášky) a hodnota režijného paušálu je 8,84 €.

47. S poukazom na výsledok konania vznikol každému zo sťažovateľov nárok na úhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2016 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu) v sume 160,16 € vrátane režijného paušálu, t. j. spolu u piatich sťažovateľov v sume 800,80 €.

48. Ústavný súd nepriznal úhradu trov za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2017 (stanovisko k vyjadreniu okresného súdu), pretože toto vyjadrenie neobsahovalo žiadne skutočnosti významné pre rozhodnutie ústavného súdu.

49. Vzhľadom na to, že právny zástupca sťažovateľov si úhradu trov právneho zastúpenia uplatnil iba v sume 732,16 €, ústavný súd, súc viazaný petitom sťažnosti, túto úhradu sťažovateľom priznal len vo výške uplatneného nároku.

50. Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

51. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. apríla 2017